

Anna Gutowska

Sprawozdanie z X łódzkiej konferencji biograficznej: Biografia i badanie biografii – „Przełomy biograficzne i uczenie się”

W dniach 5–6 lutego 2016 roku w Łodzi odbyła się dziesiąta cykliczna ogólnopolska konferencja andragogiczna poruszająca problematykę biografii i jej badania, zorganizowana przez Zakład Andragogiki i Gerontologii Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego. W tym roku uczestnicy debatowali wokół problematyki związanej z przełomami biograficznymi i uczeniem się.

Konferencja zgromadziła 75 przedstawicieli z dwudziestu sześciu ośrodków naukowych z całej Polski (m.in. Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademia Ignatianum w Krakowie, Politechnika Wrocławska, Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Uniwersytet Łódzki). Obrady toczyły się w Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym UŁ przy ul. Kopcińskiego 16/18.

Konferencję otworzyła prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dubas (Uniwersytet Łódzki), która powitała przybyłych gości – Dziekana Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ prof. nadzw. dr hab. Danutę Urbaniak-Zajac, prof. zw. dr hab. Olę Czerniawską – twórczynię łódzkiej szkoły badań biograficznych, przedstawicieli poszczególnych uczelni oraz studentów UŁ, a następnie wprowadziła w problematykę obrad. Gości powitała także Dziekan Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ, życząc zebranym owocnych obrad. Przedwodnictwo sesji plenarnej objął prof. nadzw. dr hab. Jerzy Semków.

Referat inauguracyjny Konferencję wygłosił dr hab. Mariusz Granosik (Uniwersytet Łódzki), który w wystąpieniu *Krytyczne ujęcie przemiany biograficznej inspirowane koncepcją tożsamości R. Turnera* wprowadził uczestników w debatę konferencyjną. W dalszej części sesji plenarnej wystąpili: dr Janusz Krysztofik (Akademia Ignatianum w Krakowie) z referatem *Przełomy biograficzne w perspektywie teorii prototypu* przygotowanym wspólnie z mgr Magdaleną Szyszko, dr hab. Dorota Sieroń-Galusek (Uniwersytet Śląski)

z referatem *Przełom biograficzny w humanistyce – kilka uwag* oraz dr Emilia Mazurek (Politechnika Wrocławska) z referatem *Narracje w badaniach nad przełomami biograficznymi – szanse i ograniczenia*. Po przerwie kontynuowano obrady w sesji plenarnej. Jej przewodnictwem powierzono prof. nadzw. dr hab. Elżbiecie Dubas (Uniwersytet Łódzki). Jako pierwszy wystąpił prof. nadzw. dr hab. Jerzy Semków (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Warszawie) z wystąpieniem zatytułowanym *Refleksja autobiograficzna jako źródło wyzwolenia z traumy przeżyć dzieciństwa*. Następnie prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dryll (Uniwersytet Warszawski) wygłosiła referat *Zmiana opowieści tożsamościowej jako efekt przełomu biograficznego na przykładzie macierzyństwa*, a prof. nadzw. dr hab. Danuta Urbaniak-Zając referat zatytułowany *Ja długo w ogóle nie mogłam dojść do siebie – rekonstrukcja niewykorzystanego przełomowego doświadczenia wychowawczyni domu dziecka*. Rozważania w sesji plenarnej zakończyła prof. zw. dr hab. Olga Czerniawska (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) wystąpieniem *Dylematy wydarzeń przełomowych*. Ta część konferencji podsumowana została w interesującej dyskusji.

Po przerwie obiadowej obrady wznowiono w trzech sekcjach. W sekcji pierwszej, zatytułowanej *Przełomy biograficzne w perspektywie resocjalizacji*, której przewodniczyła prof. nadzw. dr hab. Barbara Toroń-Fórmanek (Uniwersytet Zielonogórski), zaprezentowano łącznie pięć referatów. Pierwsza referentka, mgr Lilianna Kurek (Uniwersytet Zielonogórski), podzieliła się z zebranymi refleksją na temat biografii osób skazanych za morderstwa w aspekcie przełomów życiowych. Następnie mgr Lidia Kaczorek (Uniwersytet Zielonogórski) wygłosiła referat *Przełomy biograficzne na podstawie analizy biografii skazanych kobiet*, a mgr Monika Kaczmarczyk (Uniwersytet Zielonogórski) tekst pod tytułem *Osadzone dziecko. Biografie skazanych kobiet w Zakładzie Karnym*. Kolejni referenci w tej sekcji to mgr Miłosz Mółka (Akademia Ignatianum w Krakowie) z referatem *Wydarzenia przełomowe w narracjach mężczyzn wykończonych przestępstwo* i Milena Drąg (Uniwersytet Zielonogórski) z referatem „*Zamknięta biografia*”. *Osadzeni mężczyźni w Zakładzie Karnym*.

W sekcji drugiej, zatytułowanej *Przełomy biograficzne w kontekście starości i choroby w starości*, której przewodniczył dr Marcin Muszyński (Uniwersytet Łódzki), obrady otworzyła prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dubas (Uniwersytet Łódzki) wystąpieniem *Doświadczenie choroby Alzheimera jako przełom życiowy i sytuacja uczenia się*. Następnie mgr Katarzyna Kołaczyńska (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) przedstawiła wyniki badań własnych nad opiekunami rodzinnymi seniorów w kontekście podjęcia opieki jako wydarzenia przełomowego. Zagadnieniom związanym z opieką nieformalną nad osobą starszą z demencją poświęciła swoje wystąpienie dr Anna Gutowska (Uniwersytet Łódzki), natomiast prof. nadzw. dr hab. Anna Walulik wraz z mgr Anną Piestrzyńską (Akademia Ignatianum w Krakowie) zaprezentowały referat *Dziadkowie wobec głuchoty wnuków – perspektywa biograficzna*. Na zakończenie dr Małgorzata Lis (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) wygłosiła referat *Składniki procesu wychowawczego czy predyktory przełomów biograficznych? – na przykładzie biografii z piętnem Syzyfa (dr Michał Marczak, 1886–1945)*.

W sekcji trzeciej zatytułowanej *Przełomy biograficzne w kontekście rodziny i rodzicielstwa*, której przewodniczył dr Arkadiusz Wąsiński, łącznie wystąpiło pięcioro prelegentów. Rozpoczęła dr hab. Anna Cierpka (Uniwersytet Warszawski) z referatem *Zdarzenia krytyczne w przestrzeni rodzinnej a przemiany tożsamości osoby*. Następnie dr Emilia Mazurek (Politechnika Wrocławska) przybliżyła zebranym projekt realizowany we współpracy z dr hab. Edytą Zierkiewicz (Uniwersytet Wrocławski) dotyczący strategii pomagania chorej żonie w procesie uczenia się. W dalszej kolejności wystąpiła dr Karolina Kuryś-Szyncel (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) dzieląc się z uczestnikami rozważaniami na temat pierwszego rodzicielstwa w teoretycznym oglądzie i osobistych narracjach, stawiając pytania, czy to wydarzenie krytyczne, przełomowe czy rozwojowe. Jako ostatnia w tej sekcji, referat *Utrudniona prokreacja – w oczekiwaniu na przełom biograficzny* wygłosiła mgr Katarzyna Walentynowicz-Moryl (Uniwersytet Zielonogórski).

Po przerwie nadal kontynuowano obrady w trzech sekcjach – pierwszej, *Przełomy biograficzne w kontekście niepełnosprawności i choroby*, przewodniczyła dr Anna Gutowska (Uniwersytet Łódzki). Obrady rozpoczęto od referatu dr Anny Jarkiewicz (Uniwersytet Łódzki) *Konstruowanie biografii chorego – momenty przełomowe ze społeczno-pedagogicznymi przesłankami*. Następnie mgr Magdalena Bartniczak (Uniwersytet Gdański) przedstawiła zebranym wyniki swoich badań w wystąpieniu zatytułowanym *Nabycie niepełnosprawności jako przełom biograficzny – rekonstruowanie kobiecej tożsamości w obliczu niepełnosprawności*. W dalszej kolejności mgr Róża Majzner (Akademia Ignatianum w Krakowie) wygłosiła referat *Diagnoza-dystrofia jako zdarzenie krytyczne w życiu rodzica dziecka chorego*. Spotkanie w sekcji zakończyły dwa wystąpienia: dr. Tomasz Hauzy (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Lesznie) z referatem *Zakażenie wirusem HIV jako czynnik zmian w życiu oraz mgr Beaty Działo (Uniwersytet Wrocławski) na temat zjawiska potraumatycznego jako momentu przełomu biograficznego oraz edukacyjnego*. W sekcji drugiej, obradującej pod przewodnictwem dr Małgorzaty Dziegielewskiej (Uniwersytet Łódzki), dyskutowano o przełomach biograficznych w kontekście starości. Pierwszy referat, *Życie jako dzieło sztuki. Znaczenie przełomów w biografii człowieka dojrzałego*, wygłosił mgr Paweł Czyszczak (Uniwersytet Gdański), a następnie o *Doświadczeniach edukacyjnych a przygotowaniu do samorealizacji w wieku senioralnym* opowiadała mgr Joanna Grochala (Uniwersytet Jagielloński). Jako ostatni referat *Egzystencjalna perspektywa refleksji biograficznej seniorów w narracyjnym przekazie międzypokoleniowym* wygłosił dr Arkadiusz Wąsiński (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Warszawie). Sekcji trzeciej, *Przełomy biograficzne w kontekście rodziny*, przewodniczyła dr hab. Dorota Sieroń-Galusek (Uniwersytet Śląski). Jako pierwsza z referatem *Macierzyństwo jako przełom biograficzny* wystąpiła dr hab. Beata Ecler-Nocoń (Uniwersytet Śląski). Następnie dr Łukasz P. Ratajczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) zaprezentował tekst pod tytułem *Przełomowe doświadczenia życiowe w biograficznej narracji niepełnoletnich ojców*. W dalszej kolejności dr Elżbieta Woźnicka (Akademia Humanistyczno-Ekono-

miczna w Łodzi) podzieliła się z zebranymi refleksją na temat wydarzeń przełomowych w rodzinie na przykładzie trzech pokoleń.

Drugiego dnia Konferencji obrady nadal toczyły się w trzech sekcjach. W pierwszej sekcji, zatytułowanej *Przełomy biograficzne w biografiach*, której przewodniczył prof. nadzw. dr hab. Ryszard Skrzyniarz (Katolicki Uniwersytet Lubelski), wystąpiło pięciu referentów. Mgr Elżbieta Krzewska (Instytut Studiów Politycznych PAN) mówiła o punktach zwrotnych w biografiach błogosławionych i świętych Polek, mgr Katarzyna Popek (Uniwersytet Łódzki) referowała o *Znaczeniu kryzysów na drodze Nauczyciela w odkrywaniu prawdy*, a dr Monika Gromadzka wygłosiła referat *Od Super- do Antybohatera. Analiza wydarzeń krytycznych w biografii Anakina Skywalkera*. Dwa ostatnie referaty wygłosiły: dr Małgorzata Kutyla (Akademia Ignatianum w Krakowie): *Zmiana miejsca – sytuacja graniczna w życiu jednostki?* oraz mgr Katarzyna Jarosz (Uniwersytet Jagielloński): *Dom Pomocy Społecznej jako punkt zwrotny?*. W sekcji drugiej, *Przełomy biograficzne a edukacja i twórczość*, pod przewodnictwem dr Emilii Mazurek (Politechnika Wrocławska) zaprezentowano sześć referatów. Jako pierwsza wystąpiła dr Kamila Lasocińska (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi), dzieląc się rozważaniami pod tytułem *Kreatywność, transgresje, autokreacja – przełomy biograficzne a potrzeba twórczości osób dorosłych*. Następnie mgr Zuzanna Wojciechowska i mgr Ewa Kurek (Uniwersytet Warszawski) zaprezentowały referat *Biografie edukacyjne w okresie wczesnej dorosłości – wydarzenia przełomowe*. W dalszej kolejności mgr Katarzyna Grzesiak (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) podzieliła się wynikami badań własnych z projektu *Sesja doktorantów jako zdarzenie krytyczne w doświadczeniach doktorantów edukacji Abo Akademii w Vaasa*, a dr Krzysztof Czykier i dr Anna Rudnik (Uniwersytet w Białymstoku) omówili warsztaty biograficzne skierowane do młodzieży akademickiej zatytułowane *W kierunku „wewnątrzsterowności”*. Dwa ostatnie wystąpienia wygłosiły mgr Katarzyna Deryńska (Uniwersytet Warszawski) z referatem *Jeśli nie teraz, to kiedy? – przełomy biograficzne lokalnych aktywistów* oraz mgr Monika Wrona (Uniwersytet Łódzki), referując tekst *Obraz przełomów biograficznych w świetle transformatywnego uczenia się*. W sekcji trzeciej, *Przełomy biograficzne w karierach zawodowych*, pod przewodnictwem dr Joanny Stelmaszczyk (Uniwersytet Łódzki) zaprezentowano pięć referatów. Rozpoczęła mgr Justyna Sarnowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie) tekstem *Znaczenie doświadczenia migracji w biografiach absolwentów szkół wyższych wchodzących na rynek pracy*. Następnie dr Joanna Szłapińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) wygłosiła referat *Zmiany na rynku pracy jako tło uczenia się menadżerów*, a dr Renata Brzezińska (Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku) referat *Doświadczenie epifanii w karierze zawodowej, w biografiach nauczycieli-seniorów*. Obrady w sekcji kontynuowały mgr Marta Bożewicz (Uniwersytet Warszawski) z wystąpieniem na temat doświadczeń przełomowych w życiu powołanych do kapłaństwa oraz mgr Maja Wenderlich (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) z referatem *Kamienie milowe w przebiegu życia wybitnych matematyków i uzdolnionej matematycz-*

nie młodzieży. Na zakończenie dr Joanna Stelmaszczyk (Uniwersytet Łódzki) przybliżyła zebranym refleksję na temat szkoły w narracjach biograficznych dzieci.

Konferencję zakończyła sesja plenarna pod przewodnictwem prof. nadzw. dr hab. Anny Walulik. Jako pierwszy wystąpił prof. nadzw. dr hab. Ryszard Skrzyniarz (Katolicki Uniwersytet Lubelski) z referatem *Przełomy w biografiach Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, Rafała Kalinowskiego, Alberta Chmielowskiego*. Następnie dr Martyna Przymont-Ciesielska (Uniwersytet Wrocławski) podzieliła się z zebranymi refleksją na temat *Doświadczenia macierzyństwa bezdomnych kobiet w perspektywie narracji pisemnej i wizualnej*. W dalszej kolejności prof. nadzw. dr hab. Barbara Toroń-Fórmanek (Uniwersytet Zielonogórski) zaprezentowała zebranym rozważania pod tytułem *Biografie skazanych kobiet i mężczyzn kryzysem rozwoju tożsamości człowieka*. Sesję zamykały referat dr Urszuli Tokarskiej (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) *Gerotranscendencja jako potencjalna możliwość dopełnienia rozwoju w cyklu życia. Perspektywa narracyjna oraz interesująca dyskusja*.

Na zakończenie prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dubas (Uniwersytet Łódzki) podziękowała wszystkim uczestnikom, a także wyraziła nadzieję na spotkanie podczas kolejnej z tego cyklu, jedenastej konferencji organizowanej przez Zakład Andragogiki i Gerontologii Społecznej UŁ.

Podsumowując, należy stwierdzić, że już po raz dziesiąty Łódzka Konferencja Biograficzna stworzyła uczestnikom okazję do namysłu nad teorią i praktyką w badaniach biograficznych, ich miejsca w perspektywie metodologicznej, jak też możliwości wykorzystania w praktyce.